

בני דוד עלי

מכינה ישיבתית לצה"ל | ישיבה לבוגרי צבא | ישיבה גבוהה

ח' תשרי תשע"ב

-שכתוב-

בס"ד

קולות יוה"כ, הקדמת קנה לושט / הרב אליעזר קשתיאל

נותרה לפנינו עוד תקיעת שופר אחת, במוצאי יום הכיפורים, המלמדת על כך שגם יוה"כ הינו יום של השמעת קולות. גם הוא המשך של תקיעת השופר בר"ה. מה שמופיע בדרך רמז בזמן הזה בתפילה, גלוי ומפורש בתורה: בזמן שהיובל נוהג. כשהשנים כסדרם, ישראל באדמתם ובי"ד במעמדו, 'ביום הכיפורים תעבירו שופר בכל ארצכם'. זוהי התקיעה העיקרית של שנת היובל, ועל שמה נקראת כל השנה בשם יובל. 'במשוך היובל המה יעלו בהר'. יותר מכך, המקור לתקיעת ר"ה בשופר דווקא, ולא בכלי אחר, הוא מהשופר של יום הכיפורים בשנת היובל. אלא שיש קולות רגילים של שופר, ויש קולות מיוחדים יותר, שבשביל לשמוע אותם אנו צריכים להיות בעמדת שמיעה, מרוכזים מאוד במושג שנקרא 'קול'. חכמי הסוד מדגישים לנו שיש שני צינורות בתוך צווארינו. אחד עסוק באכילה, בעיכול, והשני עסוק בהשמעת קול. צריך להחליט איזה צינור הוא העיקרי. איזה צינור בחיים הוא יותר משמעותי – כלומר איזה רצון יותר עיקרי. צינור ורצון - אותם אותיות.

ביוה"כ, אנו עובדים את ה' בעיקר דרך קנה הנשימה. מתחילת היום ועד צאתנו אנו משמיעים כמה שיותר קולות, מוסיפים תפילות, מתוודים, ומנסים להשמיע קולנו עד כמה שרק ניתן. המשנה ביומא מספרת שביוה"כ היה קול גדול בירושלים, קולות של דברי תורה, רחש במשך כל ליל יוה"כ. הכה"ג היה משמיע את השם המפורש בקול רם, כל כך חזק עד שהקול נשמע עד יריחו, והעם היו עונים אחריו בקול רם – ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ואנחנו בעקבותיהם משמיעים בקול רם, עסוקים בשמיעת קולות ובהוצאת קולות. מטרת הצום היא לבחור בקול. להחליט שהקנה הוא המרכז, ולא הוושט. צום בגימ' קול. 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על מוצא פי ה' יחיה האדם': מה שמחיה אותנו

הוא מוצא הפה, דיבורי הקודש, המחיים את העולם כולו ובכללם אותנו. 'בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם'. 'לעולם, דברך ניצב בשמים'. הדיבור האלוקי ניצב בשמים כל הזמן. ביוה"כ, יום החיים, היום בו חותמים את מהות החיים, אנו מבררים שהקול הוא המחיה את המציאות. השם המפורש היוצא מפי כה"ג הוא הוא סוד החיים. 5 עינויים כדי שנוכל להתפלל 5 תפילות. הכל מתכנס לעבר הקול, הפנימי והחיצוני.

במרכז עבודת הכה"ג ביוה"כ – הכנסת הקטורת לפני ולפנים. קטורת יוה"כ היא קצת שונה מהקטורת היומיומית הרגילה. שוחקן (את 3 המנים) יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה. בכל יום, בזמן ששוחקים אותה, 'אומר, הדק היטב, היטב הדק', מפני שהקול יפה לבשמים'. בזמן שיש בישום, יש קטורת, יש להשמיע קול.

יש לנו נטיה להתמקד ברושם הראשוני, לגלוי לעין, לניתן למישוש בחושים. אך הקטורת מלמדת אותנו לשים לב אל נסתר, אל קוה"ק, אל קול הנשמה. השחיקה סודקת את הקליפה החיצונית, המעטפת החיצונים מתפוררת, והריח שהיה גנוז בפנים מתפרץ. השחיקה משחררת, מאפשרת דרור למחשבות, לשמוע ואולי להשמיע קול חדש. שחרור ממאסר. קולנו משתחרר גם הוא, והוא מתאים בדיוק לבשמים. כמו ריח טוב, שהיה כלוא במאסר הקליפה עד ששיחררנו אותו לחלל האויר. יש לשחוק יפה יפה - קול מעל הקולות הרגילים. עזיבת כל מגע וקשר לעניינים מוגבלים, והשארת הקנה בלבד. שנוכל להתמקד לגמרי בקולות. שנת יובל, שנת חופש מהתבניות שנראות ביום יום בלתי עבירות. 'תעבירו שופר בכל ארצכם'.

כשברור לנו שהמטרה היא שמיעת הקול, שהקנה הוא הצינור העיקרי בחיים, אז אפשר לקחת אפילו את הושט ולהפוך אותו למשרת הקול, כי ע"י אכילה ושתיה אפשר להרבות בברכות, להרבות בהודאות לה'. אפשר ליצור סיטואציות גשמיות שיאפשרו עוד מזון רוחני. 'כל האוכל בתשיעי, כאילו התענה תשיעי ועשירי'. אתה לא חייב לצום – אפשר להגיע אל אותו דבר גם דרך האכילה, להשמיע המון קולות. ישנה הלכה מיוחדת בעיו"כ – להתוודות במנחה. לא רק זה, נוהגים להקדים את מנחה לצהריים, לפני הסעודה המפסקת, שמא יחנק בסעודה. איפה מצינו עוד דין כזה? יש חשש מיוחד בעיו"כ שאדם יקדים קנה

לושט, כי זו מהותו של היום – להקדים קנה לושט. לדבר דברי תורה, לברך, אז צריך להתוודות לפני. עיקר עבודת ה' גם בתשיעי וגם בעשירי היא להשמיע קולות, יום אחד בעזרת הושט, ויום אחד בלעדיו. תשיעי ועשירי – אחד הם.

עבודת המחשבה האצילית העדינה של הקטורת צריכה להשפיע על כל עולם הדיבור שלנו. דיבור שכולו המשך של קול עליון, דיבור מכובד, דיבור מחייב. בפתיחת היום אנו מצטערים שלא התייחסנו מספיק בכבוד לנדרים, לשבועות, לקולות. אנו מוציאים ספרי תורה, כולנו מתכנסים ומתחרטים על הקולות החשובים שלא מספיק הערכנו. קולות שנשמעים בתוכנו מדי פעם, על מה עיקר ומה טפל, על איזה צינור יותר חשוב. אנחנו צריכים לבקש סליחה, ולתקן את סוגיית הדיבור עוד לפני שנשמיע קול חדש. יש בכוחו של הדיבור שלנו לעצב וליצור, להיות המשך של קולות אלוקים של מעמד הר סיני. קנה שמוציא את האויר בפשטות גמורה וקורא לנו לשים לב לקולות.

הקולות הללו ילוו אותנו גם במהלך חג הסוכות, בקריאה גדולה לישועה, להושע נא, קולות שמחת בית השואבה, קולות הממשיכים לשאוב מבפנים, מים בששון, את החיים. קולות ששון וקולות שמחה, קולות חתן וקולות כלה, לא היו ימים טובים לישראל כטו' באב וכיוה"כ. קול מצהלות חתנים מחופתם. קול יפה שמטרתו להעניק, לשמח, לתת. אדם שבא לחתונה ורק אוכל ושותה, עובר בחמישה קולות. מי שהעדיף את הושט, ושוכח את עולם הקול, פספס את כל הנקודה. ביום כיפור, יום החתונה, בין הדוד לרעייתו, יום עם חמישה קולות, יום חתונת נשמתינו עם מקורה, הקולות חזקים כל כך עד שלא מאפשרים מקום לאף סעודה, וכשישמעו קולות כאלו, ודאי שישמעו בערי יהודה עוד הרבה קולות של שמחה בכל השנה כולה. בזמן שהקול קול יעקב, בבתי מדרשות, אין הידיים ידי עשיו. ביוה"כ אנו מכריעים, ומקדימים קנה לושט. קול רינה וישועה באהלי צדיקים.